

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Diseño y desarrollo del currículo de la educación primaria

Asignatura	Educación: Diseño y desarrollo del currículo de la educación primaria			
Código	P02G120V01201			
Titulación	Grado en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	FB	1	2c
Lengua	Gallego			
Impartición				
Departamento	Didáctica, organización escolar y métodos de investigación			
Coordinador/a	Pino Juste, Margarita Rosa			
Profesorado	Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	mpino@uvigo.es			
Web	http://webs/uvigo.es/mpino			
Descripción general	(*)O curriculum é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos concetuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) como nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), de aí que figure como de formación básica unha materia que aborde a citada temática. A materia adecúase ao perfil profesional e académico da titulación nos seguintes aspectos: (a) En relación coa temática referida ao currículo - En termos xerais, asesoramento grupal e individual sobre calquera aspecto relacionado co ámbito curricular - Especificamente, o relacionado co deseño e avaliación de programas educativos, de unidades didácticas, de materiais e actividades, así como de documentos de centro. (b) En relación coa temática referida á innovación educativa e investigación - Deseño, aplicación e avaliación de prácticas educativas innovadoras - Elaboración de informes utilizando diferentes formatos para divulgar innovacións educativas - Relación entre a innovación educativa e a investigación centrada no cambio - Utilización do sistema de referencias bibliográficas recomendadas pola APA - Coñecemento dos conceptos e procesos curriculares, así como das diferentes correntes de pensamento curricular En relación ós campos profesionais nos que se proxecta: * Deseño e planificación educativa * Asesoramento a programas de innovación educativa e curricular * Asesoramento nos procesos de avaliación educativa e a súa implementación * Elaboración, deseño e actualización de programas curriculares * Deseño de materiais educativos e curriculares * Formación de docentes en procesos de ensino-aprendizaxe * Asesoramento en plans formativos para organizacións e empresas			

Competencias de titulación

Código	
A1	(*)Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	(*)Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	(*)Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	(*)Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes

A6	(*)Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	(*)Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	(*)Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	(*)Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	(*)Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A12	(*)Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	(*)Capacidade de análise e síntese
B2	(*)Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral y escrita
B5	Conocimientos de informática
B6	Capacidad de gestión de la información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisiones
B9	Trabajo en equipo
B11	Habilidades en las relaciones interpersonales
B13	Razonamiento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaje autónomo
B16	Adaptación a nuevas situaciones
B17	Creatividad
B18	Liderazgo
B20	Iniciativa y espíritu emprendedor
B21	Motivación por la calidad

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje	
(*)1. Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fora de ela relativos ó periodo de 0-6 anos.	A1 A6	B1 B3
(*)1. Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fora de ela relativos ó periodo de 0-6 anos.	A1 A6	B1 B3
(*)2. Coñecer e analizar elementos básicos do currículo de Educación Primaria e cuestionar críticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	A1 A2 A6 A7	B8 B15 B16
(*)2. Coñecer e analizar elementos básicos do currículo de Educación Primaria e cuestionar críticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	A1 A2 A6 A7	B8 B15 B16
(*)3. Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	A10 A12	B13 B14 B17 B18
(*)3. Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	A10 A12	B13 B14 B17 B18
(*)4. Conocer e dominar os métodos e estratexias de investigación e a súa aplicación a dinámica de aula.	A2 A4 A5 A6	B1 B2 B3 B13 B14 B21

(*)4. Conocer e dominar os métodos e estratexias de investigación e a súa aplicación a dinámica de aula.	A2	B1
	A4	B2
	A5	B3
	A6	B13 B14 B21
(*)5. Comprender que a dinámica diaria en educación primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo, situación e saber ser flexible no exercicio da función docente	A10	B1
	A12	B2 B21
(*)5. Comprender que a dinámica diaria en educación primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo, situación e saber ser flexible no exercicio da función docente	A10	B1
	A12	B2 B21
(*)6. Capacitarse para traballar en equipos multidisciplinares cos compañeiros e outros profesionais dentro e fora do centro como condición necesaria para mellora da súa actividade profesional, compartindo saberes e experiencias e aceptando a disparidade de opinións.	A8	B7
	A9	B8
	A12	B9
(*)6. Capacitarse para traballar en equipos multidisciplinares cos compañeiros e outros profesionais dentro e fora do centro como condición necesaria para mellora da súa actividade profesional, compartindo saberes e experiencias e aceptando a disparidade de opinións.	A8	B7
	A9	B8
	A12	B9
(*)9. Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e o aprendizaxe na aula atendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A1	B11
	A2	B15
	A4	B16 B18 B20 B21
(*)9. Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e o aprendizaxe na aula atendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A1	B11
	A2	B15
	A4	B16 B18 B20 B21
(*)10. Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do curriculum mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A2	B1
	A4	B2
	A6	B3
	A7	
(*)9. Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e o aprendizaxe na aula atendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	A1	B11
	A2	B15
	A4	B16 B18 B20 B21
(*)11. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilízalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e a súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	A1	B1
	A2	B2
	A4	B3
	A6	
(*)10. Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do curriculum mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A2	B1
	A4	B2
	A6	B3
	A7	
(*)12. Desenvolver a capacidade para recopilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria.	A2	B2
	A7	B6
	A8	B8 B9 B13 B14 B15 B17
(*)11. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilízalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e a súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	A1	B1
	A2	B2
	A4	B3
	A6	
(*)13. Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensinanza-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias precisas.	A1	B13
	A2	B14
	A5	B15
	A7	B17 B21

(*)12. Desenvolver a capacidade para recopilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria.	A2 A7 A8	B2 B6 B8 B9 B13 B14 B15 B17
(*)14. Utilizar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non meramente acreditativa, como elemento regulador e promotor da ensinanza, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A2 A5	B1 B2 B5 B6
(*)13. Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensinanza-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias precisas.	A1 A2 A5 A7	B13 B14 B15 B17 B21
(*)15. Potenciar o rendimientto académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A1 A12	B7 B8 B17 B21
(*)14. Utilizar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non meramente acreditativa, como elemento regulador e promotor da ensinanza, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A2 A5	B1 B2 B5 B6
(*)16. Asumir a necesidade dun desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	A1 A2 A7 A12	B16 B17 B18
(*)15. Potenciar o rendimientto académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	A1 A2	B7 B8 B17 B21
(*)16. Asumir a necesidade dun desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	A1 A2 A7 A12	B16 B17 B18

Contenidos

Tema	
(*)Cara unha conceptualización da Didáctica Xeral. Estructura disciplinar.	(*)Aproximación o concepto de Didáctica. A Didáctica como Ciencia Social e como Ciencia da Educación. Ubicación da didáctica nas ciencias da educación. Desenvolvemento histórico da didáctica. Panorama actual da Didáctica. A Investigación Didáctica. Construción do coñecemento didáctico. Paradigmas de investigación didáctica. Enfoque positivista da Didáctica. Enfoque interpretativo da Didáctica. Enfoque crítico da Didáctica. A investigación no campo da didáctica. Proceso e fases da investigación.
(*)A Didáctica como campo semántico: Estructura conceptual	(*)O obxecto de estudo da Didáctica: A Ensinanza. O aprendizaxe. A Formación. A Instrución. A didáctica como tenoloxía e práctica. Teorías Curriculares
(*)Didáctica como campo de intervención: estrutura operativa	(*)O Concepto e tipos currículo. Componentes do currículo. Modelos de curriculum. Factores que determinan o curriculum. Características e funcionalidade do deseño curricular no Sistema Educativo Español. Do curriculum prescriptivo ao curriculum de aula. O curriculum de Educación primaria.
(*)O profesor como axente curricular.	(*)Características do profesor na aula. Funcións do profesor. Competencias profesionais. A comunicación. A observación. A organización e dirección das actividades na aula
(*)Competencias básicas e Obxectivos de aprendizaxe	(*)As competencias básicas na LOE. Obxectivos e Competencias da ensinanza. Niveis de xeralización na definición de obxectivos. Características dos obxectivos. Selección e secuenciación de obxectivos.
(*)Contidos.	(*)Contidos. Concepto, características dos contidos. Tipos de contidos. Selección de contidos. Secuenciación de contidos.

(*)Metodoloxía didáctica.	(*)Metodoloxía didáctica. O método didáctico. Principios metodolóxicos. Técnicas de ensinanza. As actividades. Compoñentes e estrutura das actividades. Criterios para a selección de actividades. Actividades extraescolares e complementarias
(*)Medios didácticos.	(*)Medios didácticos. Funcións dos recursos no ensino. Clasificación dos medios didácticos. O libro de texto como recurso didáctico. O entorno como recurso. Os medios audiovisuais. Os medios de comunicación social. Evaluación dos medios e recursos na ensinanza.
(*)A avaliación dentro do currículo.	(*)Paradigmas de avaliación. Fases na avaliación. Modalidades de avaliación. Técnicas de avaliación. A avaliación dos profesores. A avaliación do centro docente.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Actividades introductorias	2	4	6
Sesión magistral	26	39	65
Proyectos	8	16	24
Prácticas autónomas a través de TIC	7	14	21
Tutoría en grupo	7.5	15	22.5
Estudios/actividades previos	0	3	3
Eventos docentes y/o divulgativos	0	4	4
Seminarios	1.5	3	4.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	(*)En los primeros días de clase se explicará el programa de la materia, se ofrecerá el material necesario y se explicará el manejo de la plataforma TEMA.
Sesión magistral	(*)A Lección magistral utilizarase para a explicación dos contidos teóricos. Constitue unha actividade presencial na aula mediante a utilización de medios personais e audiovisuais. Estas leccións estruturanse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e debate, para explicar e aclarar os conceptos clave tanto teóricos como prácticos. As sesións magistrais realizaranse con todo o grupo clase co fin de o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto. Para o desenvolvemento das sesións teóricas, previo ao inicio de cada bloque de contidos, entrégase ao alumnado em FAITIC un pequeno dossier no que se inclúe: * Explicación de obxectivos e contidos. * Guión desenvolto de cada un dos temas e conceptos básicos. * Liñas xerais do desenvolvemento metodolóxico e proposta de actividades. * Prácticas relacionadas co bloque temático. * Temporalización. * Criterios e estratexias de avaliación que se seguirán nese bloque. * Documentos de lectura obrigatoria. * Bibliografía de ampliación.

Proyectos	(*Utilizarse como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto deseñado polo profesor. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corregir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto .
Prácticas autónomas a través de TIC	(*O alumno atopará na plataforma TEMA unha serie de exercicios que lle facilitarán a resolución do seu proxecto individualizado e lle axudará a cimentar os conceptos teóricos.
Tutoría en grupo	(*O traballo individual e en grupos pequenos, onde o profesor pode facer un seguimento individualizado, constitúe unha actividade autónoma, que ensina o alumnado a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo, facilitando o descubrimento do coñecemento coa orientación da profesora. O alumno debe coordinarse co resto dos compañeiros do equipo, co fin de desenvolver aprendizaxes activos e significativos de forma colaborativa. As titorías grupais teñen como fin consensuar a temática da unidade, revisar o formato e presentación na aula, corregir as posibles problemáticas que se presenten na elaboración do proxecto e dos diferentes materiais, asesorar sobre alternativas de actuación ou para ofrecer ampliación e reforzo en cada tema. A finalidade será que o alumnado consiga habilidades e destrezas de traballo en equipo e valore as aportacións e a retroalimentación dos compañeiros como medio de novos aprendizaxes. As tarefas a realizar serán as seguintes: * Busca informática de datos. Manexo de fondos bibliográficos. * Análise de textos e o material videográfico. * Elaboración e corrección das diferentes fases do proxecto e dos diferentes materiais
Estudios/actividades previas	(*O alumnado realizará un minicurso sobre búsqueda en bases de datos documental e legislativa para facilitar o seu traballo de investigación individualizada en cada tema.
Eventos docentes y/o divulgativos	(*O alumnado poderá aportar documentación de outros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminarios	(*)A profesora organizará un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionado con unha temática da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinabilidade que se produce no eido didáctico dada a complexidade do feito educativo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proyectos	
Tutoría en grupo	
Prácticas autónomas a través de TIC	

Evaluación

	Descrición	Calificación
Sesión magistral	(*O alumnado realizará unha proba tipo test para avaliación dos contidos conceptuais (competencias de coñecemento). Para a avaliación da proba tipo test utilizaráse a fórmula: Acertos menos (erros / n \square 1). Donde n = nº de posibles respostas correctas n= nº de ítem	30%
Proyectos	(*O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica fundamentada a nivel teórico. Este proxecto será presentado o día do exame oficial da materia. Este traballo permitirá avaliar os contidos procedimentais.	40%

Tutoría en grupo	(*)Utilizaranse rexistros observacionais para comprobar a participación do alumnado nos traballos, a súa implicación nos mesmos e as súas actitudes de colaboración, axuda, reflexión crítica e apoio o labor de equipo (competencias saber ser e saber estar). Tamén mediante estes rexistros a profesora poderá medir a participación, implicación nos traballos, compromiso, ético, etc.. do alumnado nos traballos grupais.	30%

Otros comentarios sobre la Evaluación

Fuentes de información

CANTÓN MAYO, I y PINO JUSTE, M., **Diseño y desarrollo del curriculum**, Alianza Editorial,
Moral Santaella, C. e Pérez García, M.P., **Didáctica. teoría y práctica de la enseñanza**, Pirámide,
Sánchez Huete J.C., **Compendio de didáctica general**, CCS,
Herrán Gascón, Agustín de la, dir., **Didáctica general : la práctica de la enseñanza en educación infantil, primaria y secundaria**, McGraw-Hill,

Recomendaciones
